

TURIZMDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINING MOHIYATI

Ruzmetova Yulduz Akbarovna

Osiyo xalqaro universiteti MM102-IQ-25 guruh magistri

Ilmiy rahbar: Sodiqova Nigora Turayevna

Annotatsiya: *Mazkur tezisda turizm sohasida faoliyat yurituvchi xizmat ko'rsatish korxonalarining iqtisodiy va ijtimoiy mohiyati, ularning milliy iqtisodiyotdagi o'rni hamda turizm industriyasini rivojlantirishdagi ahamiyati, xususiyatlari yoritib berilgan. Tadqiqot jarayonida turizm xizmatlari tushunchasi, xizmat ko'rsatish korxonalarining asosiy funksiyalari, tashkiliy-iqtisodiy xususiyatlari va bozor sharoitida faoliyat yuritish mexanizmlari tahlili ko'rsatilgan. Shuningdek, turizm xizmat ko'rsatish korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish, xizmat sifati va mijozlar ehtiyojlarini qondirish, daromadni oshirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Tadqiqot natijalari turizm sohasida xizmat ko'rsatish korxonalarining barqaror rivojlanishini ta'minlash bo'yicha ilmiy xulosalar va amaliy takliflarni ishlab chiqishga xizmat qiladi.*

Kalit so'zlar: *turizm, xizmat ko'rsatish korxonalari, turizm industriyasi, xizmat sifati, raqobatbardoshlik, turistik xizmatlar.*

Hozirgi davrda turizm sohasi global iqtisodiy tizimda yuqori o'sish sur'atlari bilan ajralib turuvchi tarmoqlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda (UNWTO, 2023). Turizm nafaqat iqtisodiy daromad manbai, balki ijtimoiy, madaniy va hududiy rivojlanishning muhim omili sifatida ham namoyon bo'lmoqda. Ushbu sohaning samarali faoliyat yuritishi, avvalo, turizm xizmat ko'rsatish korxonalarining rivojlanganlik darajasiga bevosita bog'liqdir. Ilmiy adabiyotlarda ta'kidlanishicha, turistik mahsulotning shakllanishida xizmatlar yetakchi rol o'ynaydi va ularning sifati yakuniy iste'mol qiymatini belgilaydi (Cooper et al., 2022). Turizm xizmat ko'rsatish korxonalari turistlarning ehtiyojlarini qondirish, qulayliklar yaratish va yuqori sifatli xizmatlarni taqdim etish orqali turistik jarayonning uzluksizligini ta'minlaydi. Shu bois, ularning mohiyatini chuqur o'rganish va ilmiy asosda tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Turizm xizmat ko'rsatish korxonalari tushunchasi va mohiyati. Turizm xizmat ko'rsatish korxonalari — bu turistlarga turli xil xizmatlarni ko'rsatish orqali ularning safar jarayonidagi ehtiyojlarini qondiruvchi xo'jalik yurituvchi subyektlardir. Ushbu korxonalar faoliyati turistik mahsulotni yaratish, taqdim etish va iste'molchiga yetkazib berishga qaratilgan bo'ladi.

Turizm xizmat ko'rsatish korxonalarining iqtisodiy mohiyati, asosan, ularning nomoddiy xarakterga ega bo'lgan xizmatlarni yaratishi va ushbu xizmatlar bevosita iste'mol jarayonida namoyon bo'lishi bilan izohlanadi. Ya'ni, turizm xizmatlari moddiy shaklga ega bo'lmay, iste'mol jarayonida vujudga keladi va amalga oshiriladi. Bu esa xizmatlarning

sifati, tezkorligi, qulayligi va mijozlar bilan bevosita muloqotga asoslanganligini taqozo etadi.

Turizm xizmatlari bir qator o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ularga xizmatlarning nomoddiy xarakterga egaligi, ishlab chiqarish va iste'mol jarayonlarining uzviy bog'liqligi, shuningdek, xizmat sifati inson omiliga yuqori darajada bog'liqligi kiradi (Middleton et al., 2021).

Turizm xizmat ko'rsatish korxonalarining turlari va funksiyalari. Turizmda xizmat ko'rsatish korxonalari faoliyat yo'nalishiga ko'ra bir nechta turlarga bo'linadi. Ularga mehmonxonalar, transport xizmatlari, ovqatlanish korxonalari, turistik agentliklar, ekskursiya xizmatlari va ko'ngilochar muassasalar kiradi.

Mazkur korxonalar quyidagi asosiy funksiyalarni bajaradi:

- turistlarni joylashtirish va yashash sharoitlari bilan ta'minlash;
- transport va logistika xizmatlarini ko'rsatish;
- ovqatlanish va maishiy xizmatlarni tashkil etish;
- axborot va maslahat xizmatlarini taqdim etish;
- madaniy, dam olish va ko'ngilochar tadbirlarni tashkil etish.

Ushbu funksiyalarning samarali bajarilishi turistik xizmatlar sifati va mijozlar qoniqish darajasini oshirishga xizmat qiladi.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida turizm xizmat ko'rsatish korxonalarining ahamiyati.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida turizm xizmat ko'rsatish korxonalari raqobat muhitida faoliyat yuritadi. Bu esa ularni doimiy ravishda xizmatlar sifatini oshirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va mijozlarga yo'naltirilgan strategiyalarni ishlab chiqishga undaydi. Turizm xizmat ko'rsatish korxonalari:

- yangi ish o'rinlarini yaratadi;
- hududlar iqtisodiy rivojiga hissa qo'shadi;
- xizmatlar eksportini rivojlantiradi;
- milliy madaniyat va qadriyatlarini targ'ib qiladi.

Shu jihatdan, ularning iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati juda yuqori hisoblanadi.

Turizm xizmat ko'rsatish korxonalarida xizmat sifati va raqobatbardoshlik.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida xizmat sifati turizm korxonalarining raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy strategik omillardan biri bo'lib, u mijozlar sodiqligi va korxonaning uzoq muddatli bozor mavqeiga bevosita ta'sir ko'rsatadi (Kotler et al., 2021). Yuqori sifatli xizmatlar mijozlar ishonchini oshiradi va korxonaning bozor mavqeini mustahkamlaydi.

Raqobatbardoshlikni ta'minlash uchun xizmat ko'rsatish korxonalari:

- zamonaviy boshqaruv usullarini qo'llashi;
- xodimlar malakasini oshirishi;
- raqamli texnologiyalarni joriy etishi;
- mijozlar bilan samarali kommunikatsiyani yo'lga qo'yishi zarur.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, turizm xizmat ko'rsatish korxonalari turizm industriyasining asosiy bo'g'ini hisoblanadi. Ularning mohiyati turistlarning ehtiyojlarini

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

to'liq va sifatli qondirish orqali turistik mahsulotni shakllantirishda namoyon bo'ladi. Xizmat ko'rsatish korxonalarining samarali faoliyati turizm sohasining barqaror rivojlanishini ta'minlaydi hamda milliy iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Mazkur tezis natijalari turizmga xizmat ko'rsatish korxonalarini rivojlantirish, xizmat sifati va raqobatbardoshlikni oshirishga qaratilgan ilmiy -amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega bo'lishi mumkin.

References:

1. Sodiqova, N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI. Modern Science and Research, 3(6).
2. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONA FAOLIYATIDA INNOVATSIYALARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBASIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.
3. To'rayevna, S. N. (2024). TADBIRKORLIK SOHASINI MALAKALI KADRLAR BILAN TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.
4. Sodiqova, N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI. Modern Science and Research, 3(6).
5. Sodiqova, N. (2024). KORXONADA INNOVATSIYANING MOHIYATI VA UNING ASOSIY TUSHUNCHALARI. Modern Science and Research, 3(6).
6. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI.
7. To'rayevna, S. N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.
8. Turayevna, S. N. (2024). Человеческий Капитал Как Главный Фактор Генерации Экономического Развития В Узбекистане. Miasto Przyszłości, 54, 848-856.
9. Sodiqova, N. T. R. (2024). KORXONADA KADRLAR SIYOSATINI OQILONA TASHKIL ETISH YO'NALISHLARI. Gospodarka i Innowacje, 51, 54-62.
10. Turayevna, S. N. (2024). THE EFFECT OF LABOR PROMOTION ON WORK EFFICIENCY. Gospodarka i Innowacje., 49, 142-147.
11. Sodikova, N. (2024). THE MAIN DIRECTIONS OF PROVIDING THE BUSINESS SECTOR WITH QUALIFIED PERSONNEL. Modern Science and Research, 3(1), 133-139.
12. Sodiqova, N. (2024). TADBIRKORLIK SOHASINI MALAKALI KADRLAR BILAN TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI. Modern Science and Research, 3(1), 123-132.
13. Sodikova, N. T. (2024). PROMOTION OF LABOR PRODUCTIVITY GROWTH IN THE ENTERPRISE AS A BASIC CONDITION. Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal, 1(3), 188-198.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

14. To'rayevna, S. N. (2024). O'ZBEKISTONDAGI XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINI ISH BILAN BANDLIGINI TASHKIL ETISHNING INNOVATSION XUSUSIYATLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(08), 113-118.
15. Sodiqova, N. T. (2025). WAYS TO ENHANCE COMPANY COMPETITIVENESS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 145-150.
16. Sodiqova, N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
17. Sodiqova, N. (2024). KORXONADA INNOVATSIYANING MOHIYATI VA UNING ASOSIY TUSHUNCHALARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
18. Turayevna, S. N. (2024). THE EFFECT OF LABOR PROMOTION ON WORK EFFICIENCY. *Gospodarka i Innowacje*, 49, 142-147.
19. Sodikova, N. (2024). THE MAIN DIRECTIONS OF PROVIDING THE BUSINESS SECTOR WITH QUALIFIED PERSONNEL. *Modern Science and Research*, 3(1), 133-139.
20. Sodiqova, N. (2024). TADBIRKORLIK SOHASINI MALAKALI KADRLAR BILAN TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI. *Modern Science and Research*, 3(1), 123-132.
21. Sodiqova, N. T. (2025). WAYS TO ENHANCE COMPANY COMPETITIVENESS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 145-150.
22. To'rayevna, S. N. (2024). O'ZBEKISTONDAGI XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINI ISH BILAN BANDLIGINI TASHKIL ETISHNING INNOVATSION XUSUSIYATLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(08), 113-118.
23. Sodikova, N. T. (2024). PROMOTION OF LABOR PRODUCTIVITY GROWTH IN THE ENTERPRISE AS A BASIC CONDITION. *Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal*, 1(3), 188-198.
24. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI.
25. To'rayevna, S. N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.
26. To'rayevna, S. N. (2024). TEXNOLOGIYA DISKURSI VA YANGI MEDIA SIYOSIY IQTISODIYOTI.
27. Sodiqova, N. T. R. (2024). KORXONADA KADRLAR SIYOSATINI OQILONA TASHKIL ETISH YO'NALISHLARI. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 54-62.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

28. Sodiqova, N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
29. To'rayevna, S. N. (2023). YANGI IQTISODIYOTDA RAQAMLI MEHNAT.
30. Sodiqova, N. T. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI. *Modern Science and Research*, 4(4).
31. Sodiqova, N. (2025). METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' TECHNICAL THINKING IN ECONOMICS LESSONS. *Journal of Multidisciplinary Sciences and Innovations*, 1(3), 674-678.
32. Sodiqova, N. T. (2025). RAQAMLI IQTISODIYOTI SHAROITIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 4(4), 561-570.
33. To'rayevna, S. N. (2023). IQTISODIY XAVFSIZLIK BO'YICHA SIYOSIY IQTISOD TAHLILI.
34. Sodiqova, N. T. (2025). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI. *Modern Science and Research*, 4(4), 589-595.

